

Forebygging av utfordrende atferd

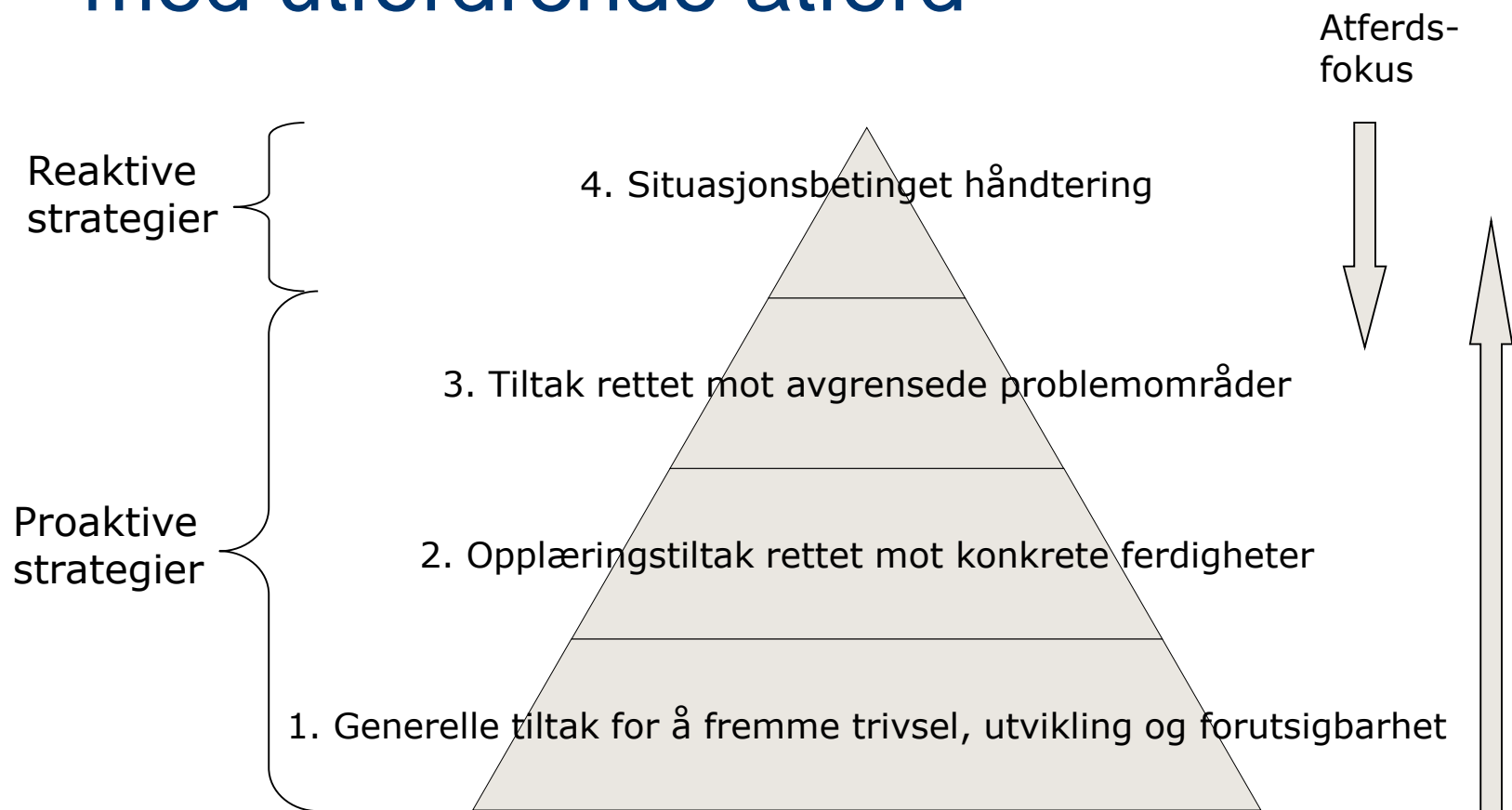
Effektive tiltak har:

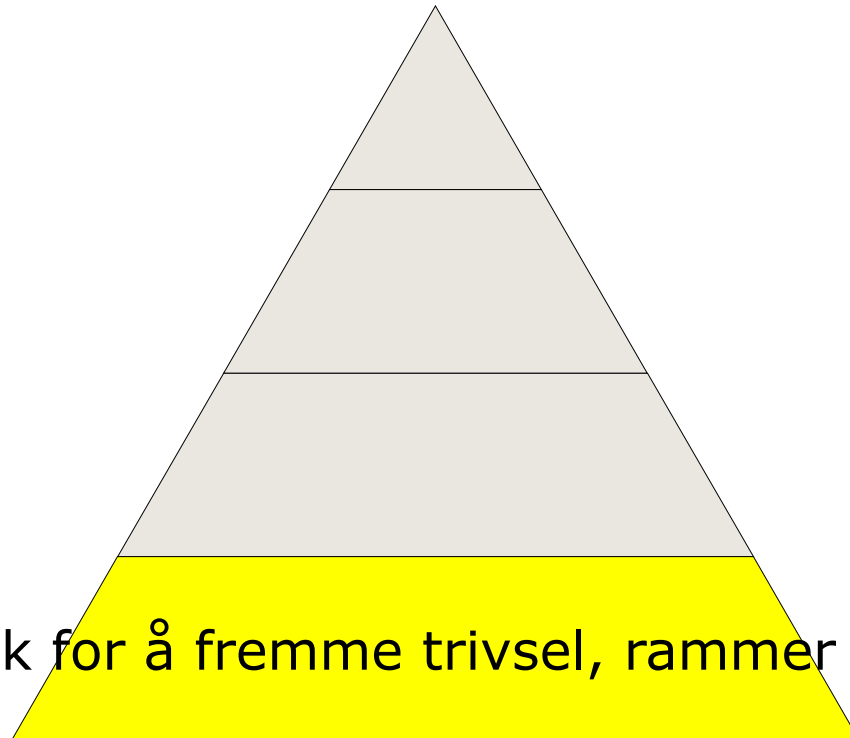
(Todd, Horner, Sugai & Sprague 2002)

- fokus på arena/miljø som en helhetlig system
- felles forståelse av forventet atferd/regler og håndtering av disse (forebygging)
- fokus på positiv forsterkning og positiv involvering (forebygging)
- tydelige, forutsigbare, umiddelbare konsekvenser for negativ atferd (håndtering)

Modell for systematisk arbeid med utfordrende atferd

1. Generelle tiltak for å fremme trivsel, rammer og forutsigbarhet

Planlegging

- Individuell plan/habiliteringsplan – perspektiv på flere år
- Ansvarsgruppe
- Forberede overganger mellom barnehage-skole-skoletrinn
 - Forberede barnet og familien
 - Overføre kompetanse

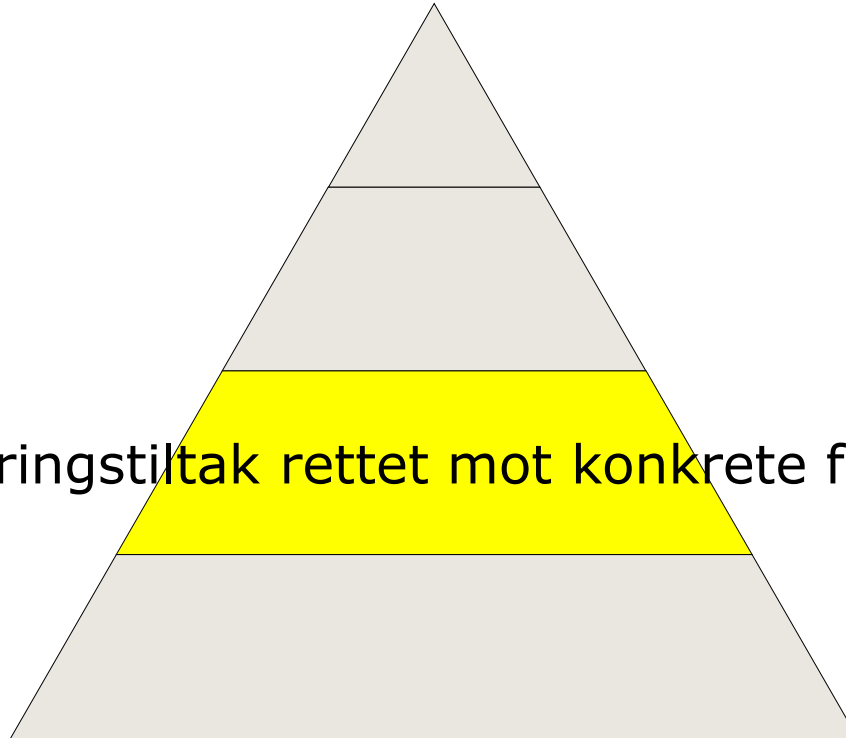

Koordinering

- Teamorganisering (alle aktuelle nærpersoner)
- Jevnlige møtepunkter for teamet
- Samarbeid mellom voksne bla. felles miljøregler

2. Opplæringstiltak rettet mot konkrete ferdigheter

What is the impact on the person, their families and their carers as severity increases?

How easy, effective and costly are interventions at each stage?

Identified as a problem
requiring specialist placement

Identified as a problem
requiring additional resources

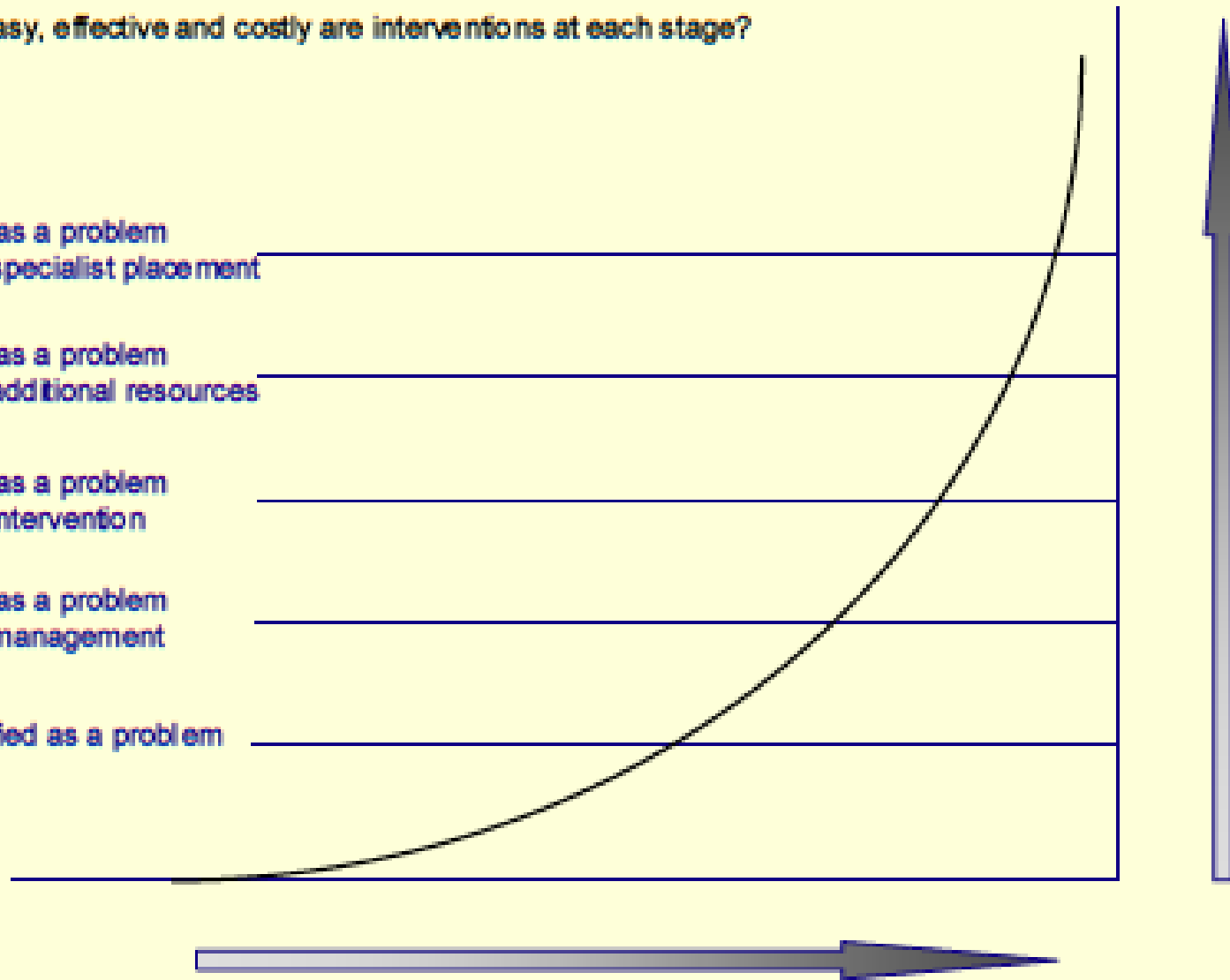
Identified as a problem
requiring intervention

Identified as a problem
requiring management

Not identified as a problem

Severity of behaviour

Time

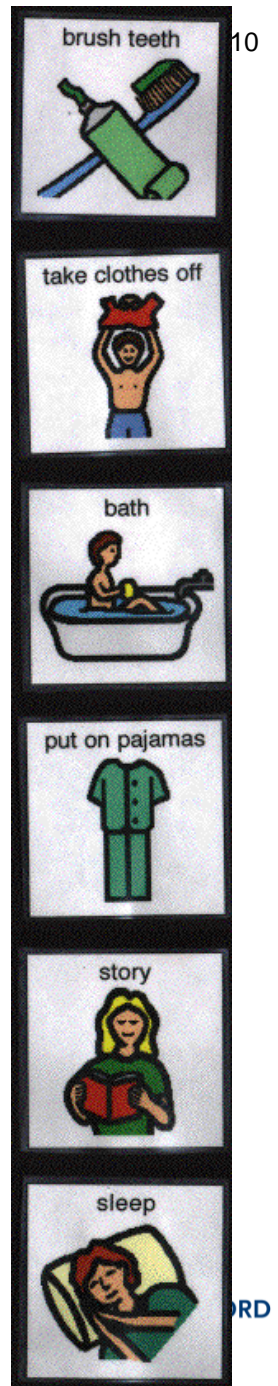
Opplæringstiltak

- Statens helsetilsyns utredningsserie 5-2000:
 - s. 31: *”Funksjonsnivå i voksen alder og omfanget av atferdsavvikene påvirkes i stor grad av hva man har lyktes å oppnå gjennom systematisk opplæring og trening i barne- og ungdomsårene”*
- Legge spesiell vekt på språk, kommunikasjon og sosial samhandling
- Bred enighet om at det er viktig å fokusere på opplæring av kommunikative ferdigheter for at barnet skal kunne uttrykke sine ønsker og behov

Generelle forebyggende strategier – Dagsplan

- Struktur og forutsigbarhet
- Informere og forberede barnet
- Tilrettelegge for selvbestemmelse
 - valgmuligheter
- Bygge inn motivasjon for lite attraktive oppgaver (Premacks pinsipp)
- Trene på endringer

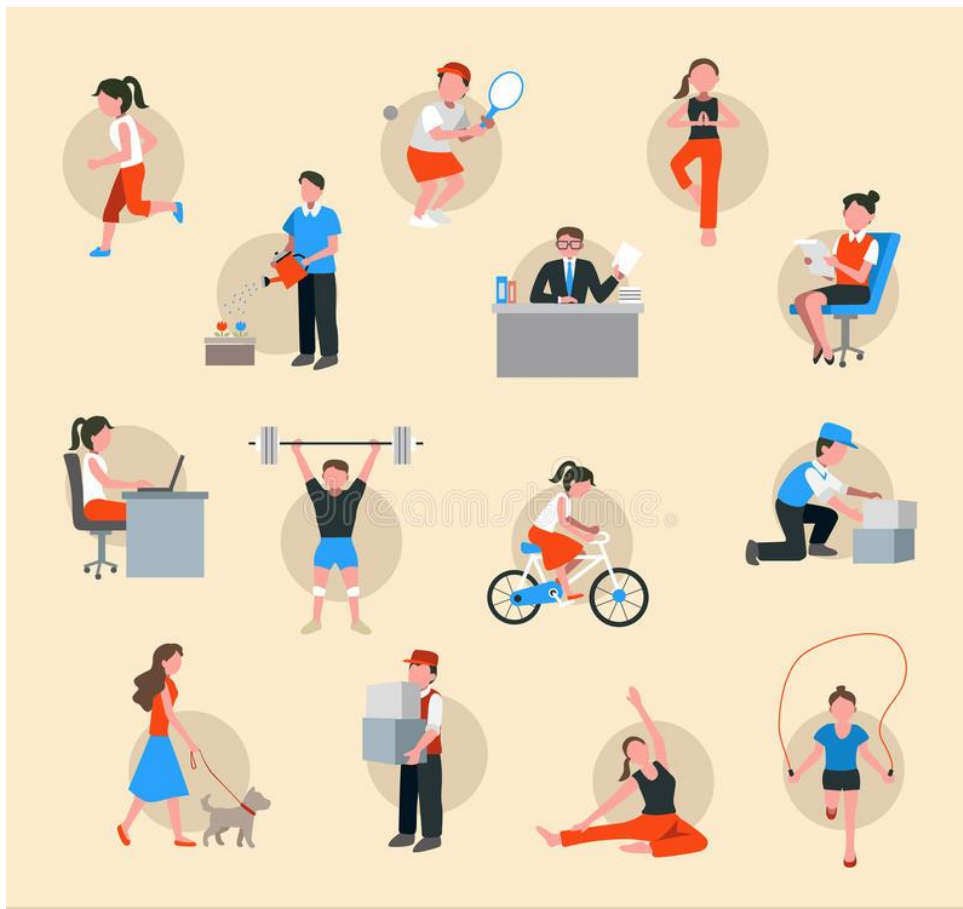

Valg

- Shogren et.al. (2004) The Effect of Choice-Making as an Intervention for Problem Behavior. A Meta-Analysis:
 - 13 studier
 - ”an emerging database is suggesting that providing opportunities to make choices can serve as an intervention for decreasing problem behavior.”

Fysisk aktivitet

Berikelse av miljø

- Sensorisk forsterket atferd
- Gir barnet mulighet til alternativ stimulering

Tegnøkonomi:

- Samler inn tokens/tegn
- Bytter dem inn i forsterker

Forberedelser:

- Kartlegge forsterkere
- Utforme system
- Målvalg

Atferdsavtaler

- Gjensidig forpliktende avtale
- Inneholder tegnøkonomi
- Målformulering
 - Erstatte uhensiktsmessig atferd
 - Ikke forenelig atferd

Positive målformuleringer

- Ikke avbryte
 - Rekke opp hånda
- Kommer for sent
 - Komme tidsnok
- Glemmer sekken hjemme.
 - Tar med alt på skolen

SKAL-OPPGAVER	Utført		Poeng
Dusje (15 poeng)	JA	NEI	
Gjøre lekser (15 poeng)	JA	NEI	
Smake på middagen (15 poeng)	JA	NEI	
Totalt =			
BONUS: + 30 poeng dersom alle SKAL-oppgaver er utført			
BØR-OPPGAVER			
Gå tur med hunden (5 poeng)	JA	NEI	
Spille spill med lillebror (5 poeng)	JA	NEI	
Fortelle noe fra skolen (5 poeng)	JA	NEI	
Øve på gitar (5 poeng)	JA	NEI	
Kaste søppel (5 poeng)	JA	NEI	
Dekke på bordet (5 poeng)	JA	NEI	
Spise en frukt (5 poeng)	JA	NEI	
Pusse tenner (5 poeng)	JA	NEI	
Snakke med innestemme ved matbordet (5 poeng)	JA	NEI	
Totalt =			
Totalt SKAL + BØR =			

Ferdigheter

- Produsere sensorisk stimulering
- Følge instruksjoner
- Kunne be om og opprettholde oppmerksomhet
- Kunne unngå/komme seg ut av ubehagelige situasjoner
- Få tilgang på objekter og aktiviteter
- Tollerere utsettelse

Programmer

- Tidlig intervensjon
 - EIBI
 - DuÅ